

ПРО СТРУКТУРУ ТА ЗМІСТ ПРОЕКТУ СТАНДАРТУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 186 «ВИДАВНИЦТВО ТА ПОЛІГРАФІЯ»

*Ткаченко В.П., проф., зав. кафедри МСТ, ХНУРЕ,
Бізюк А.В., доцент, кафедра МСТ, ХНУРЕ,
Челомбитько В.Ф., доцент, кафедра МСТ, ХНУРЕ*

Прийнятий нещодавно новий закон України «Про вищу освіту» істотно змінює систему стандартів у сфері вищої освіти. Закон містить багато норм, апробованих в європейських університетах, але нових для українських закладів освіти. Поглиблення європейської інтеграції вищої освіти України вимагає від учасників освітнього процесу розуміння цілей і змісту передбачених інновацій, пов'язаних із суттєвим оновленням усталених підходів до підготовки фахівців [3].

Вказані зміни в цілому відповідають обраній країною моделі розвитку системи вищої освіти, спрямованої на інтеграцію до європейського освітнього простору й підвищення ролі і самостійності вищих навчальних закладів. Але це також потребує і зміни підходів до побудови стандартів у сфері вищої освіти.

Новий закон визначає стандарт вищої освіти як «сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності». Тобто введення нової системи навчання, в центрі якої знаходиться студент, передбачає переміщення акцентів з процесу навчання на його результат, зміну ролей викладача та студента, і, таким чином, визначальними стають поняття компетентності та результати навчання.

Структура стандарту вищої освіти передбачає наступні розділи:

- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- 2) перелік компетентностей випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 6) вимоги до професійних стандартів (у разі їх наявності).

Вочевидь, найбільш значущими є перелік компетентностей випускника які є відображенням соціального замовлення на підготовленість молодих громадян для повсякденного життя в навколишньому світі; задають реальні об'єкти навколишньої дійсності для цільового комплексного використання знань, умінь і способів діяльності, присутні в різних навчальних предметах, тобто є метапредметними елементами змісту освіти; дозволяють пов'язати теоретичні знання з їх практичним використанням для рішення конкретних професійних задач; являють собою інтегральні характеристики якості підготовки

випускників і засоби організації комплексного особистісного освітнього контролю.

Відповідно до ст. 1.13 закону [1], «компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти». У ст. 5.1 закону встановлено відповідність між загальними вимогами щодо компетентності випускників різних рівнів вищої освіти та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій (НРК) [2].

У 2011 році Кабінет Міністрів України затвердив Національну рамку кваліфікацій (НРК) (постанова від 23.11.2011 р. № 1341). Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. [1] до Закону України «Про освіту» внесено зміни стосовно НРК. Введено статтю, яка визначає НРК як системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів [2]. Також наведені визначення компетентностей та результатів навчання, зокрема: «результати навчання – це сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти».

Під кваліфікацією розуміють офіційний результат оцінювання та визнання компетентним органом того факту, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до встановлених стандартів. Набуття кваліфікації засвідчується відповідним документом про вищу освіту. Кваліфікації поділяють на освітні (мають надаватися освітянами на основі освітніх стандартів) та професійні (мають надаватися роботодавцями на основі професійних стандартів).

В доповіді наведено для подальшого обговорення пропозиції щодо нормативного переліку компетентностей (інтегральної, загальних, спеціальних) та відповідних результатів навчання для спеціальності 186 «Видавництво та поліграфія» (кваліфікаційний рівень бакалавр).

Список літератури:

1. Закон України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]: Законодавство України, 2014. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Постанова «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]: Законодавство України, 2011. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
3. Сучасні підходи до побудови освітніх програм. Методичні матеріали. – Укладачі : Холін Ю.В., Кравцов С.О., Маркова Т.О. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна. 2014 р. – 36 с.
4. Рашкевич Ю. Проектування освітніх програм у контексті нового Закону України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]: Освітня політика. Портал громадських експертів, 2015. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/519>. Опубліковано 18.11.2015 р.
5. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система: довідник користувача/ пер. з англ.; за ред. Ю.М. Рашкевича та Ж.В. Таланової. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.